

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2844/10
26.05.2010. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић и Виде Петровић-Шкоро, чланова већа, у парници тужиље М.Т. из Б., чији је пуномоћник Г.Б., адвокат из Б., против туженог Т.Ј. из Б., чији је пуномоћник Љ.Н., адв. из Б., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж.11871/08 од 15.10.2008. године, у седници одржаној 26.05.2010. године, донео је

П Р Е С У Д У

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж.11871/08 од 15.10.2008. године и пресуда Трећег општинског суда у Београду П.275/07 од 08.05.2008. године, тако што се изриче мера заштите од насиља у породици забраном приступа туженом Ј.Т. у простор – стан који се налази у Б. у коме тужиља М.Т. живи, а у наредном периоду до шест месеци.

Образложење

Пресудом Трећег општинског суда у Београду П.275/07 од 08.05.2008. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да се исели из стана који се налази у Б., у коме станује са тужиљом, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Окружног суда у Београду Гж.11871/08 од 15.10.2008. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужиља је изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу чл.399. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је закључила брак са туженим ...1996. године. Тај брак је разведен пресудом по тужби туженог ...2006. године. Тужиља је по разводу брака покренула парницу ради поделе брачне тековине (која до данас није окончана). После развода парничне странке су наставиле да заједно станују у стану који се налази у Б. До несугласица између њих које су започете и пре развода брака, а настављене по разводу, од стране тужиље су окарактерисане као психичко малтретирање (бацање личних ствари, закључавање просторија и делова намештаја). Долазило је и до физичких сукоба у којима је интервенисала полиција, а тужиља је о томе прибавила и лекарска уверења. Тужени је закључио нови брак и често одсуствује из стана у коме живи са тужиљом. Тужиља је свој захтев ради заштите од насиља у породици засновала на чињеницама да стално трпи физичко и психичко насиље јер је тужени вређа, избацује њене личне ствари из стана, због чега се ...2006. и ...2007. године обрађала МУП-у и прибавила лекарско уверење. Из налаза Института за ментално здравље, првостепени суд је утврдио да је тужиља анксиозна - високо напета особа, са значајном депресивношћу и осећајем угрожености према свету око себе, а тиме и према бившем супругу, као и да је услед тога вероватно и настала примарна реакција на пропадање брака и довела до реакције «контраофанзиве» која је резултирала повишеном спремношћу ка интерпретацијама. Тужиља дешавања и поступке других процењује као претерано угрожавајуће, што резултира доминацијом осећања страха, напетости и депресивности. Код туженог уз регистровану пасивно-агресивну димензију личности евидентирана је слабост инхибиторних механизма који могу довести до агресијивних елемената у понашању. Тужиљу доживљава као извор разочарења, претњи и угрожавања. Импулсивност и потенцијална слабост контроле уз депресивни квалитет расположења може да резултира неадекватним поступцима. У конкретном случају повишена интерпретативна склоност тужиље условила је несумњиво погоршање у њиховим односима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључујући да нису испуњени законом прописани услови за пружање заштите од насиља у породици, одбили тужбени захтев.

Основано се у ревизији указује на погрешну примену материјалног права.

Према чл.197. став 1. Породичног закона, насиље у породици јесте понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље или спокојство другог члана породице.

Ставом 2. истог члана наведени су карактеристични видови насиља у породици који се у пракси најчешће испољавају.

Насиље у породици подразумева свако понашање које одступа од стандарда уобичајеног опхођења и комуницирања са члановима породице, за које, да би било квалификовано као насиље у породици, није неопходан одређени континуитет (трајност и виšekратност таквог понашања), већ је у одређеним ситуацијама довољан и један акт понашања који има карактер насиља у породици.

Мере заштите прописане су чланом 198. став 2. Породичног закона. Законом предвиђене мере заштите нису само казна за учиниоца насиља у породици. Оне имају и превентивно дејство јер опомињу и упозоравају учиниоца на то какве га законске последице очекују за случај да убудуће понови своје дело, па делују и у циљу спречавања понављања насилничког понашања. Мере заштите морају бити ефикасне и сврсисходне како би могле остварити свој циљ на плану превенције, како посебне тако и опште, а њихов крајњи циљ је заштита породице као основне али и најзначајније заједнице људског друштва, како као целине тако и сваког њеног члана појединачно. Оне не штите само жртве насиља, већ и починиоце, јер их својим постојањем и деловањем осујећују у понављању таквог недозвољеног понашања и заштићују од поновног трпљења законских последица. За жртве породичног насиља ове мере заштите треба да буду такве да обезбеде мир, спокој и безбедност за одређени временски период, живот без страха од даљег насиља, ослобађање од траума и опоравак од задобијених повреда.

По оцени Врховног касационог суда, описано понашање туженог - физички сукоби које је тужила документовала и медицинским извештајима (... 2007. године тужени је тужилу вратима ударио у пределу десне ноге, према извештају лекара Клиничког центра Србије коме се обратила ... 2007. године, констатовано је да је пре три дана добила ударац тврдим предметом у пределу леђа са леве стране и пределу левог колена, где се налази мања модрица), бацање личних ствари тужиле, закључавање просторија и делова намештаја, представља насиље у породици, у смислу члана 197. став 2. тач.1 и 6. Породичног закона.

Када угрожавање постоји, потребно је одредити адекватну меру заштите у складу са одредбама чл.198. Породичног закона.

Суд није везан границама тужбеног захтева и предложеном мером (чл.287. став 1. и 2. Породичног закона). То значи да уколико утврди да одређени вид насиља у породици постоји, те да је ради његовог спречавања неопходно одредити одређену меру заштите, мора водити рачуна о томе да она буде делотворна и сврсисходна.

С обзиром да овакво понашање туженог и извештај Института за ментално здравље, према коме код туженог, с обзиром на његову импулсивност и потенцијалну слабост контроле, уз депресивни квалитет расположења, може резултирати неадекватним поступцима, Врховни касациони суд налази да је оправдано изрицање мере заштите од насиља у породици - забрана приступа у простор - стан у коме тужила живи. Ова мера одређена је на основу чл.198. став 3. Породичног закона, Врста мере одређена је у складу са степеном насиља који је тужени испољио према тужилу и предузетим физичким актима које је тужила претрпела и психичком узнемиравању којем је била изложена, а што је довело до угрожавања њеног спокојства.

За обе стране заједно, с обзиром да је према налазу и мишљењу Института за ментално здравље понашање парничних странака узајамно повезано и условљено, та одређена временска (до шест месеци) и просторна дистанца треба да обезбеди стварање услова за изналагање решења у циљу превазилажења настале ситуације и стабилизације међусобних односа. При томе се овако одређена мера може продужавати све док не престану разлози због којих је одређена (чл.199. Породичног закона), а може и престати пре истека времена ако престану разлози због којих је мера одређена.

На основу чл.407. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић,с.р.